

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

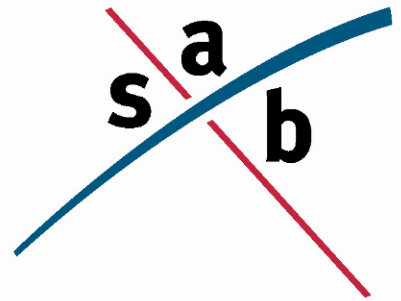
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



Briefrapport

aan: Gemeente Lansingerland, t.a.v. de heer Koornneef

van: SAB

ons kenmerk: ZAND/GEST/HOMV/150281

datum: 12 februari 2016

betreft: Quick scan flora en fauna, realisatie woningen Bovenberkel II te Berkel en Rodenrijs.

AANLEIDING EN METHODE

De gemeente Lansingerland heeft SAB gevraagd bestemmingsplan Bovenberkel II te vervaardigen. Dit zal een flexibel plan zijn dat maximaal 42 woningen mogelijk maakt in een strook aan de westzijde van de Noordersingel; in het noorden doorlopend tot de Noordeindseweg 125 en in het zuiden grenzend aan Noordersingel 20. De strook zal circa 80 meter breed zijn. Woningbouw kan pas worden mogelijk gemaakt na toepassen van een wijzigingsbevoegdheid. Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een globaal onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 10 februari 2016. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het besluitgebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt ten noorden van de kern van Berkel en Rodenrijs (gemeente Lansingerland, provincie Zuid-Holland). De omgeving van het plangebied heeft de laatste jaren een grote verandering doorgemaakt. Er is en wordt namelijk gewerkt aan de realisatie van natuurgebied de Groenzoom. De Groenzoom is een onderdeel van de Groenblauwe Slinger die midden door de provincie Zuid-Holland loopt. Vanuit de Overheid zijn plannen ontwikkeld om deze Groenblauwe Slinger natuurlijk in te richten en zo te houden, omdat groen en recreatie belangrijk zijn voor de inwoners van de provincie Zuid-Holland. De Groenzoom is het smalste deel van de Groenblauwe Slinger. Naast de Groenzoom bestaat de omgeving van het plangebied voornamelijk uit kassencomplexen en stedelijk gebied van bijvoorbeeld Zoetermeer en Berkel en

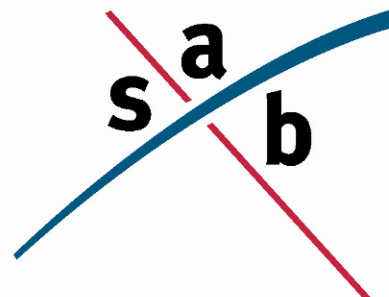
SAB • Arnhem
bezoekadres
 Frombergdwarsstraat 54
 6814 DZ Arnhem

correspondentieadres
 Postbus 479
 6800 AL Arnhem

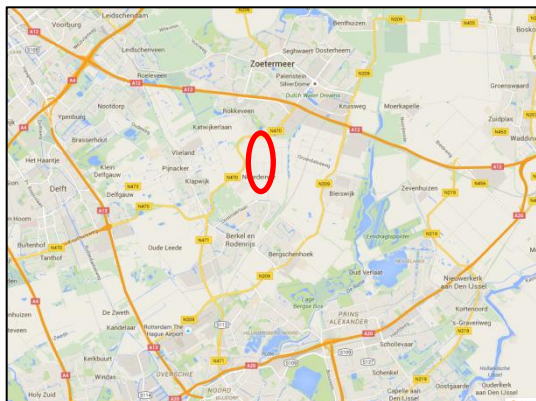
T [026] 357 69 11
 F [026] 357 66 11
 I www.sab.nl
 E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
 SAB • Eindhoven



Rodenrijs. Het plangebied grenst in het oosten voor het grootste deel aan de Noordersingel. Het noordelijke deel van het plangebied ligt in het verlengde van deze weg tot aan de Noordeindseweg 125. In het westen grenst het plangebied voor het grootste deel aan deelgebied Noordersingel van de Groenzoom. Enkel het meest zuidelijke deel grenst aan deelgebied Kleihoogt.



Links: topografische kaart van de omgeving van het plangebied en de globale ligging van het plangebied (rood omkaderd). Rechts: luchtfoto met globale ligging van het plangebied (rood omkaderd).

Het plangebied bestaat uit een strook van circa 80 meter breed ten westen van de Noordersingel. Dit terrein bestaat voornamelijk uit woningen, tuinen, erven en grasland. Ook zijn er watergangen, houtwallen en enkele bomenrijen aanwezig. Aan de westkant van de Noordersingel bevindt zich een watergang van ongeveer 5 meter breed, welke een scheiding vormt tussen de Noordersingel en aangrenzende woonpercelen. Tussen de watergang en de Noordersingel is daarnaast een bomenrij aanwezig. In het plangebied zijn boomsoorten aangetroffen als de gewone esdoorn, treurwilg, knotwilg, spar, berk, populier en es. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.



SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

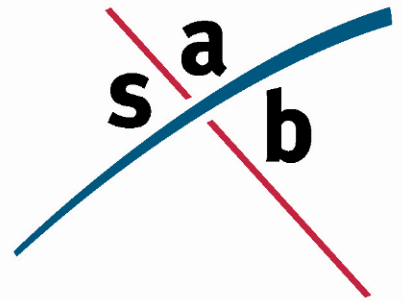
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

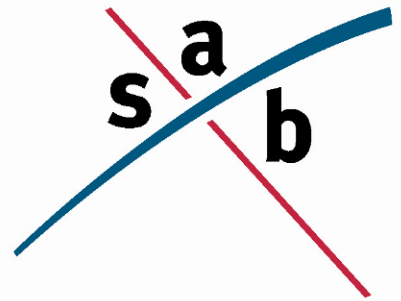
SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



Plangebied ten tijde van het veldbezoek. Het plangebied bestaat grotendeels uit woningen, tuinen, grasland, bomen (zowel solitaire bomen als boomgroepen) en watergangen.

In de nieuwe situatie zijn er in het plangebied maximaal 42 woningen gerealiseerd, de locaties van deze woningen zijn echter nog niet bekend. Woningen kunnen enkel na toepassen van een wijzigingsbevoegdheid worden gerealiseerd.



GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, Ecologische Hoofdstructuur (hierna EHS) en belangrijke weidevogelgebieden. In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS en belangrijke weidevogelgebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving van de Rijksoverheid, maar zijn opgenomen in de omgevingsverordening en -visie van de provincie.

Het plangebied ligt niet in een gebied beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde gebied betreft Natura 2000-gebied De Wilck en ligt op ongeveer 10,3 kilometer afstand van het plangebied. Het plan voorziet in de bouw van maximaal 42 woningen langs de Noordersingel. Het betreft derhalve een middelgrote ruimtelijke ontwikkeling. Tussen het plangebied en de verschillende Natura 2000-gebieden liggen vele reeds versturende elementen (zoals de kernen van Zoetermeer, Den Haag, Gouda en Rotterdam en de snelwegen A12, A13 en A20). Derhalve is niet te verwachten dat met de realisatie van het plan verstoringen de Natura 2000-gebieden vanuit het plangebied bereiken. De beoogde ontwikkelingen zullen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied De Wilck en verder gelegen Natura 2000-gebieden. Nader onderzoek in de vorm van een voortoets Natuurbeschermingswet 1988 wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Het plangebied ligt niet in de EHS of belangrijk weidevogelgebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als EHS ligt op een afstand van 3,0 kilometer van het plangebied. Belangrijk weidevogelgebied ligt op een minimale afstand van 3,1 kilometer van het plangebied. De EHS en belangrijk weidevogelgebied zijn planologisch beschermd. Dat betekent dat ze in principe niet mogen worden aangetast door de ontwikkeling van ruimtelijke ingrepen. Aangezien het plangebied niet in de EHS of belangrijk weidevogelgebied ligt, heeft de ligging van het plangebied ten opzichte van deze gebieden geen negatieve effecten op de beoogde plannen. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het besluitgebied beschermde plant- en diersoorten herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanenbloem. Het is mogelijk dat

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

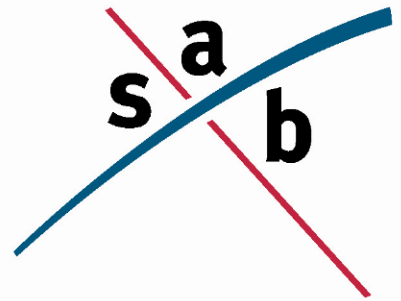
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, voorkomen in het besluitgebied. Echter, nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF) komt gele helmbloem, rietorchis, ruig klokje, stijf hardgras en tongvaren in de buurt van het plangebied voor.

Twee van deze soorten vereisen een stabiel en natuurlijk biotoop. De biotoop van rietorchis bestaat uit trilvenen, veenmosrietland, zandplaten en opgespoten terreinen. De biotoop van ruig klokje bestaat voornamelijk uit dicht eiken-haagbeukenbos. Dergelijke biotopen zijn niet in het plangebied aanwezig. Daarnaast zijn er volgens de meest recente verspreidingsgegevens (<3 jaar) van de NDFF geen waarnemingen van ruig klokje en rietorchis in de omgeving van het plangebied gedaan. Rietorchis en ruig klokje worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Drie van deze vaatplanten (stijf hardgras, tongvaren en gele helmbloem) vereisen een stenig substraat. Gele helmbloem is bijvoorbeeld karakteristiek voor muurvegetaties en komt voor op muren die vaak langs het water liggen. De biotoop van tongvaren bestaat uit oude vochtige muren, waterputten, straatputten, grachtkanten, sluismuren en basaltglooiingen. In het plangebied zijn stenige elementen aanwezig. Dit betreft woningen, maar ook enkele stenige elementen langs het water, in de vorm van duikers en bruggen over de watergang van de Noordersingel. Echter, op deze stenige elementen zijn geen vaatplanten aangetroffen. Gele helmbloem en tongvaren zijn jaarrond aanwezige planten en derhalve ook in de winter aan te treffen. Daarnaast zijn er volgens de meest recente verspreidingsgegevens (<3 jaar) van de NDFF geen waarnemingen van gele helmbloem en tongvaren in de omgeving van het plangebied gedaan. Tongvaren en gele helmbloem worden derhalve niet in het plangebied verwacht. Stijf hardgras is kenmerkend voor pioniergraslanden op gruis- en steenbodems. Tijdens het veldbezoek is er geen typisch pioniersgrasland op een gruis- of steenbodem aangetroffen. Daarnaast zijn er volgens de meest recente verspreidingsgegevens van de NDFF geen waarnemingen bekend van stijf hardgras in de buurt van het plangebied. De soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen het damhert en de eekhoorn in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van het damhert bestaat uit lichte loofbossen en gemengde bossen. De soort heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onderbegroeiing. Een dergelijk bosrijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig. Het voorkomen van het damhert in het plangebied is daarmee uitgesloten

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

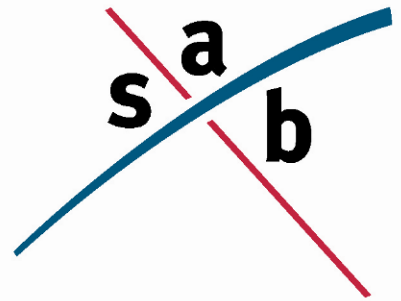
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voorkeur gaat uit naar ouder bos (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar) omdat daar meer voedsel en nestgelegenheid is. De eekhoorn komt soms ook in bebouwd gebied voor, in parken en tuinen, mits er voldoende voedsel aanwezig is. In het plangebied zijn zowel solitaire bomen als boomgroepen aanwezig, deze bomen vormen echter geen verbinding met een bos. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er de laatste 15 jaar daarnaast geen waarnemingen van de eekhoorn in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied gedaan. Gezien recente waarnemingen ontbreken en gezien het plangebied niet in verbinding staat met een bosrijk gebied, wordt de eekhoorn niet in het plangebied verwacht.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen meerdere soorten vleermuizen in de buurt van het besluitgebied voor. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

Vleermuizen verblijven over het algemeen in bomen (in holtes, hopen of achter loszittend schors) of in gebouwen (in spouwmuur, onder dak, achter gevelbetimmering, etc.). In het plangebied staan meerdere huizen die een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen zouden kunnen vormen. Dit betreft onder andere huizen met houten gevelbetimmering, dakbeschot, open stootvoegen en ventilatieroosters. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet op voorhand in het plangebied uit te sluiten. Wanneer het plan de sloop van bebouwing mogelijk maakt, kan nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook hopen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan. De aanwezige bomen zijn onderzocht op aanwezigheid van holtes en loszittend schors. Gezien de grote hoeveelheid bomen in het plangebied kunnen verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten. Wanneer er bomen gekapt gaan worden met een diameter van minimaal 30 centimeter en met een holte of loszittend schors, kan nader onderzoek naar verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. De Noordersingel is niet voorzien van een compleet doorlopende bomenrij, maar aan weerszijden van de Noordersingel zijn op de meeste plekken wel bomen aanwezig. Dit betreft zowel solitaire bomen als doorlopende boomgroepen. Aangezien de omgeving vrij kaal is, kunnen deze groenstructuren belangrijk zijn voor zowel de echo-

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

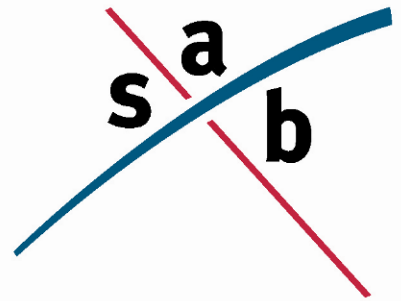
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



oriëntatie als beschutting tegen de wind. Derhalve kan op voorhand niet worden uitgesloten dat de bomen langs de Noordersingel essentiële vliegroutes voor vleermuizen vormen. Mocht het plan de kap van een doorlopende groenstructuur mogelijk maken, dan kan nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Vleermuizen foerageren voornamelijk in en rond bomen, boven moerasgebied of open water en ook boven bloemrijk grasland en langs dijken. In het plangebied zijn een groot aantal bomen en andere groenstructuren aanwezig. Aangezien de omgeving van het plangebied vrij kaal is en er weinig bomen en groenstructuren te vinden zijn, kunnen de groene elementen in het plangebied essentieel zijn als foerageergebied van de lokaal voorkomende vleermuizen. De kap van een enkele boom zal geen aantasting van een essentieel foerageergebied tot gevolg hebben aangezien er dan nog voldoende foerageergebied in de omgeving overblijft. Echter, als het plan de kap van boomgroepen mogelijk maakt, kan nader onderzoek naar foerageergebied van vleermuizen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Vogelsoorten met een jaarrond beschermde status die in het plangebied voor kunnen komen zijn de huismus en gierzwaluw, beide soorten broeden in gebouwen. Huismussen broeden voornamelijk in gebouwen, in schuren, onder dakpannen, of in gaten en kieren van gebouwen. Het plangebied bestaat uit een straat met woningen. Een aantal van deze woningen worden geschikt geacht voor de huismus, vanwege de aanwezigheid van ronde dakpannen of kieren tussen de dakpannen. Ook zijn er tijdens het veldbezoek op meerdere plekken in het plangebied huismussen waargenomen. Tevens zijn er volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF verschillende waarnemingen van huismussen in het plangebied gedaan. Vanwege de geschiktheid van enkele woningen als nestlocatie voor de huismus en vanwege recente waarnemingen, kan de aanwezigheid van huismusnesten in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Wanneer het plan de sloop van bebouwing en het verwijderen van groenblijvende hagen en struiken mogelijk maakt, kan nader onderzoek naar huismussen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

De gierzwaluw broedt vooral in steden en dorpen, waard de soort nestelt in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens. Meerdere gebouwen in het plangebied kunnen in potentie een geschikte verblijfplaats voor gierzwaluwen vormen. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er daarnaast meerdere waarnemingen van gierzwaluwen gedaan in de directe omgeving van het plangebied. Vanwege de geschiktheid van sommige gebouwen als nestlocatie en vanwege recente waarnemingen van de gierzwaluw, kan het niet op voorhand worden uitgesloten dat er verblijfplaatsen van gierzwaluwen in de bebouwing in het plangebied aanwezig is. Wan-

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

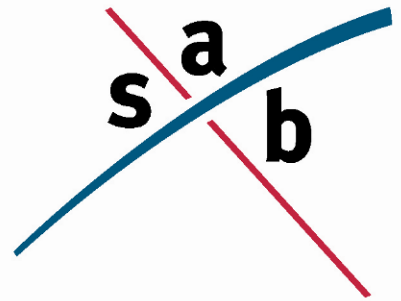
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



neer het plan de sloop van bebouwing mogelijk maakt, kan nader onderzoek naar gierzwaluwen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Het plangebied kan in de huidige situatie mogelijk dienst doen als foerageergebied van de ransuil en steenuil. Steenuilen jagen vaak op plekken waar lange en korte vegetatie elkaar afwisselen, zoals in weiden en (moes)tuinen. De soort komt vaak voor in halfopen landschappen, zoals graslanden en ander agrarisch gebied en broedt vaak in knotwilgen, boerschuren en konijnenholen. De biotoop van de ransuil bestaat uit bos, cultuurlandschap en het platteland. De soort zoekt voedsel in een omgeving met voldoende bosjes, houtwallen en dichte hagen en broedt vaak in oude nesten van roofvogels. Het plangebied, dat zich in het buitengebied van Berkel en Rodenrijs bevindt en waar bosjes en houtwallen aanwezig zijn, kan mogelijk een geschikt biotoop voor de ransuil vormen. Volgens waarnemingen van de NDFF is er in 2012 meerdere keren een ransuil in het plangebied en in de directe omgeving waargenomen. Vanwege de geschiktheid van het landschap en vanwege de waarnemingen van ransuilen in de omgeving, kan de aanwezigheid van de ransuil in het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. Wanneer dichte bosjes, hagen, houtwallen of oude roofvogelnesten worden verwijderd, kan nader onderzoek naar ransuilen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er meerdere waarnemingen van steenuilen gedaan in de omgeving van het plangebied. Dit betreft echter waarnemingen rond de Kleihoogt, ten westen van het plangebied en betreft geen waarnemingen van de steenuil in het plangebied zelf. Echter, gezien de recente waarnemingen in de omgeving en gezien het plangebied landschapselementen bevat die aansluiten bij de biotoopeisen van de steenuil (zoals knotwilgen, oude schuren en grasland), kan het niet op voorhand worden uitgesloten dat de steenuil ook in het plangebied voorkomt. Wanneer het plan de sloop van oude schuren en het verwijderen van knotwilgen of oude bomen met holtes mogelijk maakt, kan nader onderzoek naar steenuilen noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen.

Het plangebied en de directe omgeving maken vrijwel zeker onderdeel uit van het leefgebied van de buizerd en torenvalk. De buizerd is tijdens het veldbezoek in de Groenzoom waargenomen. Volgens de meest recente (<3 jaar) verspreidingsgegevens van de NDFF zijn er daarnaast meerdere waarnemingen gedaan van de buizerd en torenvalk in het plangebied en in de directe omgeving. Aangezien het plangebied enkel een strook grond van 80 meter betreft en het gebied ten westen van het plangebied (de Groenzoom) geschikter foerageergebied voor roofvogels betreft, wordt het niet waarschijnlijk geacht dat er met de bouw van maximaal 42 woningen een essentieel onderdeel van het foerageergebied van de buizerd of torenvalk verdwijnt. Deze vogels hebben namelijk een groot territorium en daarnaast zijn er ook in de huidige situatie al veel woningen op deze strook grond aanwezig. Echter, het is niet bekend of er in het plangebied een nestlocatie van een buizerd of torenvalk aanwezig is. De buizerd broedt voornamelijk in hoge bomen (zoals lariks, grove den en populier), de torenvalk broedt voornamelijk in nestkasten, oude nesten van kraaien en in of op hoge gebouwen. Aan de rand van het plangebied zijn nestkasten van roofvogels aangetroffen, waarschijnlijk betreft dit nestkasten van de torenvalk. Wanneer er met de beoogde plannen hoge bomen, bomen met kraaiennesten of bomen met nestkasten worden verwijderd, kan nader onderzoek naar de buizerd of torenvalk noodzakelijk zijn om een mogelijke overtreding op de Flora- en faunawet te voorkomen.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

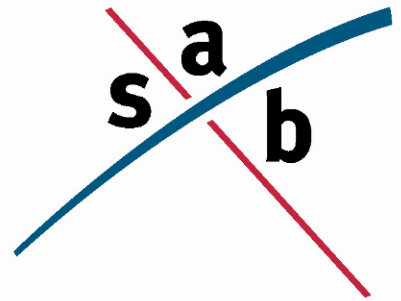
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



De grote gele kwikstaart heeft zijn leefgebied voornamelijk langs beken en de grote rivieren en in mindere mate langs stilstaand water. Het nest is vaak te vinden in kunstwerken en gebouwen langs het water (bijvoorbeeld sluizen, bruggen en waterzuiveringen). Uitgaande van zeer recente verspreidingsgegevens wordt duidelijk dat de waargenomen grote gele kwikstaarten zich vrijwel alleen ophouden rond de Groenzoom, een gebied dat vanwege het waterrijke karakter een geschikte leefomgeving van de grote gele kwikstaart kan zijn. Aangezien beken, grote rivieren of ander grootschalig waterrijk gebied in het plangebied ontbreekt, wordt de aanwezigheid van een nest van de grote gele kwikstaart in het plangebied niet waarschijnlijk geacht.

Tijdens het veldbezoek zijn in en direct rond het plangebied algemene soorten vogels aangetroffen als de koolmees, pimpelmees, winterkoning, merel, zwarte kraai, meerkoet en wilde eend. Deze vogelsoorten kunnen broeden in of in de directe omgeving van het plangebied. Dergelijke soorten mogen niet verstoord worden tijdens het broeden. Versturende werkzaamheden dienen daarom buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) gestart te worden. Als deze vogels bij het zoeken van een nestlocatie merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend is door de werkzaamheden, zullen ze elders een geschikte nestlocatie zoeken. Als binnen de broedperiode gestart dient te worden met de werkzaamheden, is dit enkel mogelijk als aantoonbaar is vastgesteld door een expert op het gebied van vogels dat geen broedende vogels in en direct rond het besluitgebied aanwezig zijn.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de rugstreeppad in de buurt van het plangebied voor.

De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes. In het plangebied is geen vergraafbaar zand waargenomen. Hetzelfde geldt voor ondiepe poelen die de soort kan gebruiken voor de voortplanting. Het plangebied bestaat namelijk voornamelijk uit bebouwing, tuinen, erven en grasland. In de nabijheid van het plangebied bevindt zich echter de waterrijke Groenzoom, mogelijk kan dit gebied wel een geschikte leefomgeving voor de rugstreeppad vormen. Echter, volgens verspreidingsgegevens zijn er de laatste 15 jaar geen waarnemingen van de rugstreeppad gedaan in Berkel en Rodenrijs en omgeving. De rugstreeppad wordt niet in het plangebied verwacht omdat essentiële elementen van zijn leefomgeving (ondiepe poelen en loszittend zand) tijdens het veldbezoek niet zijn aangetroffen en er bovendien geen recente waarnemingen van de rugstreeppad in de omgeving zijn gedaan.

Overige strikt beschermde amfibieën worden niet in het plangebied verwacht vanwege het ontbreken van stabiele en natuurlijke biotopen (zoals hoogveen, laagveen, heidegebied en bosgebied) en vanwege het ontbreken van verspreidingsgegevens in de directe omgeving.

Vissen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de kleine modderkruiper in de buurt van het plangebied voor.

De biotoop van de kleine modderkruiper bestaat uit stilstaand en langzaam stromend water, (polder)sloten, greppels, beken, geïsoleerde plassen, kanalen en oeverzones van meren en plassen. De soort

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

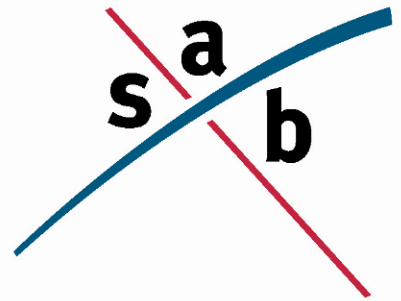
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven



is qua waterkwaliteit en bodemsubstraat niet zo kieskeurig. Kleine modderkruipers hebben een voorkeur voor een zandige bodem maar komen ook voor in water met een dikke sliblaag of kleibodem. De watergangen in het plangebied kunnen een geschikt biotoop voor de kleine modderkruiper vormen aangezien deze permanent watervoerend zijn en uit stilstaand, vrij helder water bestaan. Bovendien zijn er volgens de verspreidingsgegevens van de NDFF in 2012 waarnemingen van de kleine modderkruiper in de watergang van de Noordersingel gedaan. Op voorhand kan de aanwezigheid van de kleine modderkruiper in de watergangen niet op voorhand in het plangebied worden uitgesloten. Wanneer het plan werkzaamheden aan de sloot mogelijk maakt (hierbij kan onder andere gedacht worden aan het plaatsen van duikers), dan wordt nader onderzoek naar deze soort noodzakelijk geacht.

Reptielen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen reptielen in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld heide naar bos. Een dergelijke vegetatie is in het besluitgebied niet aanwezig. De ringslang komt soms in cultuurgebied voor, maar is sterk gebonden aan ruige en geleidelijk aflopende oevers van watergangen. Dergelijke elementen zijn niet in het plangebied aanwezig. Tevens zijn er volgens de meest (<3 jaar) recente verspreidingsgegevens van de NDFF geen reptielen in het plangebied en in de buurt van het plangebied waargenomen. Strikt beschermde reptielsoorten zijn derhalve niet in het plangebied te verwachten.

Insecten en overige ongewervelden

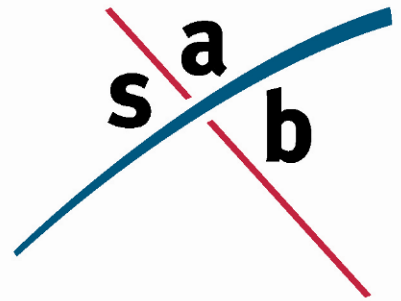
Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. Een dergelijke stabiel habitatype is niet in het besluitgebied aanwezig. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het besluitgebied.

CONCLUSIE

De gemeente Lansingerland heeft SAB gevraagd bestemmingsplan Bovenberkel II te vervaardigen. Dit zal een flexibel plan zijn dat maximaal 42 woningen mogelijk maakt in een strook aan de westzijde van de Noordersingel. Woningen kunnen enkel worden mogelijk gemaakt na toepassing van een wijzigingsbevoegdheid. SAB heeft hiertoe een globale natuurtoets uitgevoerd om de haalbaarheid van het plan te toetsen in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en andere geldende natuurregeling.

Nader onderzoek voor wat betreft gebiedsbescherming in relatie tot de Natuurbeschermingswet 1998, de EHS en belangrijk weidevogelgebied is niet noodzakelijk. De beoogde plannen hebben geen negatief effect op deze gebieden. Om die reden staat het aspect gebiedsbescherming de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

Inzake soortenbescherming worden strikt beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, reptielen, amfibieën, insecten en overige ongewervelden niet in het plangebied verwacht. Echter, de vleermuis,



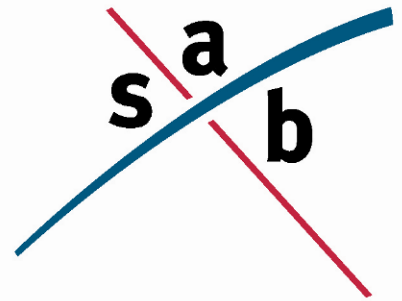
kleine modderkuiper, huismus, gierzwaluw, buizerd, torenvalk, steenuil en ransuil zijn niet op voorhand in het plangebied uit te sluiten. Als er zich een concreet initiatief voordoet, dan kan het zijn dat nader onderzoek nodig is naar deze strikt beschermde soorten.

Met nader onderzoek kan worden bepaald of het voornemen een effect heeft op deze soortgroepen en wat de gevolgen zijn voor het plan in het kader van de Flora en faunawet. Het is derhalve mogelijk dat zonder aanvullend onderzoek niet met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid kan worden gesteld of de Flora- en faunawet de uitvoerbaarheid van het wijzigingsplan in de weg staat.

ADVIES NADER ONDERZOEK

Mocht zich een concreet initiatief voordoen, waarvoor nader onderzoek noodzakelijk is, dan wordt geadviseerd om volgens navolgende richtlijnen en navolgende onderzoeksperiodes het onderzoek uit te voeren.

- Vleermuizen: aantonen van essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes dient te gebeuren door middel van het uitvoeren van twee veldbezoeken (met een tussenperiode van minimaal 8 weken). Dit dient in de periode van 15 april tot en met 15 oktober plaats te vinden (Vleermuisprotocol, 2013). Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen dient te gebeuren door middel van vier veldbezoeken. Twee daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van circa 30 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden met een tussenperiode van circa 20 dagen.
- Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gierzwaluwen dient plaats te vinden door middel van drie inventarisaties met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen. Dit dient te gebeuren in de periode 1 juni tot en met 15 juli, van 18.00 tot zonsondergang tijdens de goede inventarisatiemoments.
- Het nader onderzoek huismussen dient plaats te vinden door middel van twee gerichte veldbezoeken in de periode 1 april tot en met 15 mei. De inventarisaties dienen onder goede weersomstandigheden plaats te vinden, op geluidsluwe momenten, rond 1 a 2 uur na zonsopkomst en met een tussenperiode van 10 dagen.
- Buizerd: aantonen van aanwezigheid van een essentiële functionele leefomgeving van een buizerdnest dient plaats te vinden door met behulp van veldbezoeken het plangebied en de omgeving daarvan te onderzoeken door middel van drie veldbezoeken in de periode van maart tot half mei.
- Steenuil: de beste periode om een territorium van een steenuil vast te stellen is van 15 februari tot en met 15 april. In deze periode kunnen 's avonds territoriumroepen van een steenuil worden afgespeeld. Ook dient overdag het plangebied op sporen van een steenuil onderzocht te worden. In totaal dienen minimaal drie veldbezoeken verricht te worden om afwezigheid met voldoende zekerheid aan te kunnen tonen. Naast de veldbezoeken dient ook contact gezocht te worden met omwonenden en (steen)uilenwerkgroepen.
- Ransuil en torenvalk: Voor de ransuil en torenvalk zijn geen soortenstandaarden beschikbaar. Een methode om onderzoek uit te voeren is volgens de het gestandaardiseerde inventarisatieprotocol Broedvogel Monitoring Project (BMP) dat is vastgesteld door SOVON. Onderzoek naar de ransuil kan het beste in de periode van 20 februari-20 juli worden uitgevoerd. Onderzoek naar de torenvalk kan het beste in de periode van 1 maart t/m 15 juli worden uitgevoerd.



- Kleine modderkruiper: door middel van het vissen met een schepnet kan in één veldbezoek de aan- of afwezigheid van deze vissoort worden aangetoond. Dit kan in de periode van april tot en met oktober.

Soort(groep)	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vleermuizen												
Buizerd												
Steenuil												
Kleine modderkruiper												
Huismus												
Gierzwaluw												
Ransuil												
Torenvalk												

Overzicht van onderzoeksperiodes van de verschillende op voorhand niet uit te sluiten strikt beschermde soorten. De donkergrijze periodes zijn de optimale onderzoeksperiodes.

BROEDPERIODE VOGELS EN ZORGPLICHT

Het is waarschijnlijk dat algemeen voorkomende vogelsoorten in of direct rond het plangebied broeden tijdens de broedperiode (half maart tot half augustus). De geplande werkzaamheden kunnen verstorend werken op deze broedende vogels. Er is dan sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen adviseren wij om deze buiten de broedperiode te starten.

Daarnaast dient te allen tijde rekening gehouden te worden met de zorgplicht. De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd, overal en voor iedereen van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

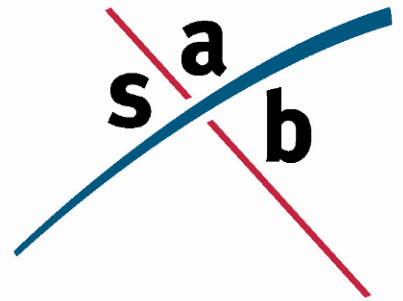
VRIJBLIJVENDE AANBEVELINGEN

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een vrijblijvende aanbeveling te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, namelijk:

- Als bomen en struiken worden geplaatst in de nieuwe situatie, bevelen wij inheemse boom- en struiksoorten aan. Deze soorten komen van oorsprong in Nederland voor. Dergelijke soorten zorgen voor een hogere biodiversiteit in het gebied dan uitheemse soorten. Inheemse soorten trekken bijvoorbeeld meer insecten aan dan uitheemse soorten. Er is dan meer voedsel voor bijvoorbeeld vogels en vleermuizen voorhanden.

SAB • Arnhem
bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem
T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
SAB • Eindhoven



GERAADPLEEGDE LITERatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Provincie zuid-holland, 2014. Verordening Ruimte 2014.

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard steenuil. Versie 2.0 december 2014

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard kleine modderkruiper. Versie 2.0 december 2014

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gierzwaluw. Versie 2.0 december 2014

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard huismus. Versie 2.0 december 2014

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis. Versie 2.0 december 2014

Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard buizerd. Versie 2.0 december 2014

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.zuid-holland.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl